

Nader ecologisch onderzoek

Ontwikkeling Horster-Engweg 223 en Spijk- weg

Ermelo

De Bunte Vastgoed Oost B.V.

Nader ecologisch onderzoek

Ontwikkeling Horster-Engweg 223 en Spijkweg

Ermelo

Opdrachtgever: De Bunte Vastgoed Oost B.V.

Projectnummer: 3538.05

Datum: 17-07-2023

Actualisatie: 25-08-2023

Projectleider en rapporteur: Jur Metselaar

Autorisatie: Jesse van Dijk

Opdrachtnemer: Buro Ontwerp & Omgeving
Velperweg 157
6824 MB Arnhem
Postbus 2033
6802 CA Arnhem
info@ontwerpenomgeving.nl
www.ontwerpenomgeving.nl

INHOUD

Pagina

1	INLEIDING	3
2	PLANGEBIED EN WERKZAAMHEDEN	4
2.1	Beschrijving plangebied	4
3	RESULTATEN QUICKSCAN	5
3.1	Vleermuizen	5
3.2	Bunzing	5
3.3	Steenmarter	5
4	ONDERZOEKSMETHODE	6
4.1	Vleermuizen	6
4.2	Bunzing en steenmarter	7
5	RESULTATEN	9
5.1	Vleermuizen	9
5.2	Bunzing en steenmarter	9
6	CONCLUSIE EN ADVIES	10
7	LITERATUURLIJST	11
7.1	Referenties	11
7.2	Overige geraadpleegde bronnen	11

1 INLEIDING

In opdracht van De Bunte Vastgoed Oost B.V. is door Buro Ontwerp & Omgeving een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de locatie bekend als de Horster-Engweg 223 en de Spijkweg te Ermelo. Het plan voorziet in de sloop van een erfpachtwoning en de aanleg van een aansluiting tussen vakantiepark Horsterhoeve en een nieuw te realiseren rotonde op de Spijkweg. Het onderzoek betreft een aanvulling op de in 2022 door Buro Ontwerp & Omgeving uitgevoerde ecologische onderzoeken ter plaatse van de Horsterhoeve.

Het nader ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen sloop van de erfpachtwoning aan de Horster-Engweg 223 en de resultaten van een quickscan die Buro Ontwerp & Omgeving op 16 februari 2023 aan de Spijkweg heeft uitgevoerd (rapportage memo d.d. 24 maart 2023).

Met betrekking tot de erfpachtwoning werd geconcludeerd dat deze geschikt is als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen, de gierwaluw en de huismus. Het onderzoek naar paar- en massawinterverblijven van vleermuizen en nestplaatsen van gierwaluwen en huismussen van 2022 in de gehele Horsterhoeve dekt echter ook de betreffende erfpachtwoning. Verblijfplaatsen van deze soorten werden niet aangetroffen. Zomer- en kraamonderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen was echter nog noodzakelijk. De resultaten hiervan worden in onderhavige rapportage behandeld.

Met betrekking tot de elzensingel aan de Spijkweg werd geconcludeerd dat negatieve effecten op de steenmarter en bunzing niet op voorhand konden worden uitgesloten. Hierdoor is nader onderzoek uitgevoerd om vast te stellen of er sprake is van een rust- of verblijfplaats van deze soorten.

De volgende vragen staan centraal in het onderzoek:

- Zijn gebouwbewonende vleermuizen, de steenmarter en bunzing in het plangebied aanwezig?
- Wat is de functie van het plangebied voor deze soorten?
- Moet er een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) worden aangevraagd?
- Moeten er mitigerende en compenserende maatregelen worden genomen?

In het voorliggende rapport worden achtereenvolgens het plangebied (hoofdstuk 2), de resultaten uit de quickscan (hoofdstuk 3), de onderzoeksmethode (hoofdstuk 4), de resultaten van het nader onderzoek (hoofdstuk 5) en de conclusie en het advies (hoofdstuk 6) beschreven.

2 PLANGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van Ermelo, in het noordwesten van de gelijknamige gemeente en vlak langs de A28. De locatie betreft de erfpachtwoning aan de Horster-Engweg 223 en een elzensingel tussen vakantiepark Horsterhoeve en de Spijkweg. Op de navolgende afbeelding is de globale begrenzing van het plangebied weergegeven.

Figuur 1. Ligging plangebied (rode kaders).

3 RESULTATEN QUICKSCAN

Op 16 februari 2023 is in het plangebied een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Uit de quickscan blijkt dat er meer informatie benodigd was om het plangebied volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming. Hieronder worden deze resultaten nog eens kort besproken.

3.1 Vleermuizen

In de erfpachtwoning zijn openingen langs de kantpannen aanwezig die vleermuizen toegang kunnen bieden tot potentiële verblijfplaatsen. Alle vleermuissoorten vallen onder de Habitatrichtlijn en zijn beschermd volgens artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor is het verboden om de soorten opzettelijk te doden of vangen (artikel 3.5 lid 1 Wnb), opzettelijk te verstoren (artikel 3.5 lid 2 Wnb) of de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen (artikel 3.5 lid 4 Wnb). Omdat de initiatiefnemer voornemens is de woning te slopen zou dit kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming als deze als verblijfplaats fungeert voor vleermuizen. Aangezien er nog geen zomer- en kraamonderzoek op de locatie is uitgevoerd werd nader onderzocht of deze functies van vleermuizen in de bebouwing aanwezig zijn.

NB: Het onderzoek naar paar- en massawinterverblijven op de Horsterhoeve dat in 2022 door Buro Ontwerp & Omgeving is uitgevoerd dekte ook de erfpachtwoning van de Horster-Engweg 223. Deze verblijfsfuncties zijn niet in de bebouwing aanwezig. Overigens werden in 2022 ook geen nestlocaties van huismussen en gierzwaluwen in de bebouwing aanwezig. Zie de rapportage van dit nader onderzoek voor meer informatie (rapportage nader onderzoek d.d. 22 september 2022).

3.2 Bunzing

Tijdens het locatiebezoek werd geconstateerd dat de elzensingel beschutte ruimtes onder de vegetatie biedt en daarom kan functioneren als rust- of verblijfplaats voor de bunzing. De bunzing is een nationaal beschermde soort en is daardoor beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor is het verboden de soort opzettelijk te doden of vangen (artikel 3.10 lid 1a Wnb) en de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen (artikel 3.10 lid 1b Wnb). Bij het verwijderen van een gedeelte van de elzensingel kunnen negatieve effecten op de bunzing niet worden uitgesloten. De aanwezigheid van de bunzing werd daarom nader onderzocht.

3.3 Steenmarter

Tijdens het locatiebezoek werd geconstateerd dat de elzensingel voldoende dekking biedt als rust- of verblijfplaats voor de steenmarter. De steenmarter is een nationaal beschermde soort en is daardoor beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor is het verboden de soort opzettelijk te doden of vangen (artikel 3.10 lid 1a Wnb) en de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen (artikel 3.10 lid 1b Wnb). Bij het verwijderen van een gedeelte van de elzensingel kunnen negatieve effecten op de steenmarter niet worden uitgesloten. De aanwezigheid van de steenmarter werd daarom nader onderzocht.

4 ONDERZOEKSMETHODE

4.1 Vleermuizen

De onderzoeken werden uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2021 van de Zoogdiervereniging en het Netwerk Groene Bureaus.

De onderzoeksmethodes naar de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger werden aangehouden, waarbij ook andere vleermuissoorten konden worden aangetoond. Dit houdt in dat werd onderzocht of de volgende verblijfsfuncties aanwezig zijn:

- Kraamverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 juli) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarvan minimaal één onderzoeksrunde plaatsvond in juni;
- Zomerverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 juli) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarbij één van de onderzoeksrondes gecombineerd werd uitgevoerd met een onderzoek naar kraamverblijven;
- Paar- en massawinterverblijven: Zie rapportage nader onderzoek d.d. 22 september 2022.

De veldbezoeken werden uitgevoerd onder omstandigheden die gunstig zijn voor het waarnemen van vleermuizen. De temperatuur was bij alle veldbezoeken tenminste 7°C, de windsnelheid lag onder de 5 Bft. en er viel geen neerslag.

Tabel 1. Gegevens vleermuisonderzoek.

Type onderzoek	Datum	Tijd	Temp. (°C)	Wind (Bft.)	Weer	Waarnemers
Zomer Kraam	17-05-2023	03:40 - 05:40	11 - 10	NW2	Bewolking 80 - 0%	J. Metselaar
Zomer Kraam	08-06-2023	21:55 - 23:55	19 - 18	NO4	Bewolking 0%	I. Bouwknecht
Zomer Kraam	04-07-2023	21:55 - 23:55	19	ZW1	Bewolking 100% en droog	M. Grishchenko

De onderzoeken werden uitgevoerd met behulp van vleermuisdetectors (Batlogger M, Batlogger M2 en/of Pettersson D200) waarmee ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar werden gemaakt voor het menselijk oor.

Het vleermuisonderzoek op deze locatie is uitgevoerd door diverse onderzoekers, zie daarvoor het overzicht in tabel 2.

Tabel 2. Deskundigheid vleermuisonderzoekers

Aanhef	Naam	Deskundigheid
Dhr.	J. Metselaar	Ecoloog bij Buro Ontwerp & Omgeving, afgestudeerd in Diermanagement op Hogeschool Van Hall Larenstein in Leeuwarden.
Mevr.	I. Bouwknecht	BSc-studente in Bos- en Natuurbeheer op de WUR. Ervaring met vleermuisonderzoek: In 2022 en 2023 bij Buro Ontwerp & Omgeving.
Dhr.	M. Grishchenko	Gepromoveerd in Resource Ecology op de WUR. Ervaring met vleermuisonderzoek: Van 2020 t/m 2023 bij Buro Ontwerp & Omgeving.

4.2 Bunzing en steenmarter

Het onderzoek naar de bunzing werd uitgevoerd conform de 'Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming' (Bouwens, 2017). Het onderzoek vond plaats in de periode waarin de soort het meest actief is, namelijk van maart tot en met augustus. Het onderzoek naar de bunzing werd uitgevoerd met behulp van cameravallen voor een periode van tenminste zes weken. Uit voorzorg zijn ook twee sporenbuizen geplaatst. Voor de steenmarter is geen onderzoeksprotocol beschikbaar, maar waarnemingen van de soort konden worden gedaan met de cameravallen die voor de bunzing werden geplaatst.

Figuur 2. Locaties waar een marterbox (lichtblauw), vrijstaande cameraval (oranje) en twee sporenbuizen (geel) zijn geplaatst).

Tabel 3. Gegevens cameravallen voor het onderzoek naar de steenmarter en bunzing.

Materi-aalnr.	Begindatum	Einddatum	Doelsoorten	Positionering
1	29-03-2023	11-05-2023	Bunzing en steenmarter	Cameraval in marterbox
2	29-03-2023	11-05-2023	Bunzing en steenmarter	Vrijstaande cameraval
3	29-03-2023	11-05-2023	Bunzing	Rand elzensingel
4	29-03-2023	11-05-2023	Bunzing	Voor de vrijstaande cameraval

Tussentijds werden alle cameravallen gecontroleerd en lokstof werd bijgevuld. Hiervoor werden sardines gebruikt.

Figuur 3. Vrijstaande cameraval en sporenbuis aan de rand van de elzensingel (links) en marterbox bedekt met stro (rechts).

5 RESULTATEN

5.1 Vleermuizen

Eerste vleermuisonderzoek 2023 (zomer- en kraamverblijven)

Het eerste vleermuisonderzoek vond plaats in de vroege ochtend van 17 mei 2023. Op de locatie werd geregeld activiteit van de gewone dwergvleermuis vastgesteld en ook de ruige dwergvleermuis kwam met enige regelmaat voorbij. Daarnaast werd er één keer een passerende laatvlieger en vijf keer een overvliegende rosse vleermuis waargenomen. Er werden echter geen verblijfplaatsen vastgesteld en geen van de waargenomen vleermuizen toonden binding met het onderzochte gebouw.

Tweede vleermuisonderzoek 2023 (zomer- en kraamverblijven)

Het tweede vleermuisonderzoek vond plaats in de avond van 8 juni 2023. De eerste waarneming van een vleermuis betrof die van een gewone dwergvleermuis om 22:07 die vanuit noordoostelijke richting passeerde. Naderhand worden geregeld gewone dwergvleermuizen waargenomen, maar geen van allen vloog uit het onderzochte gebouw. Ook de rosse vleermuis wordt regelmatig vanuit het plangebied waargenomen. Het eerste exemplaar werd vastgesteld om 22:17 en vloog over uit de richting van de houtopstanden ten noorden van de Horsterhoeve. Later op de avond is deze soort ook foeragerend te zien in de omgeving van het observatiepunt. Ook de laatvlieger werd vanaf 22:33 zo nu en dan overvliegend waargenomen en drie keer werd een passerende ruige dwergvleermuis vastgesteld. Geen van de vleermuizen toonde binding met de onderzochte woning.

Derde vleermuisonderzoek 2023 (zomer- en kraamverblijven)

Het derde vleermuisonderzoek vond plaats in de avond van 4 juli 2023. De eerste vleermuisactiviteit werd vastgesteld om 22:15 en dit betrof een passerende gewone dwergvleermuis. De eerste passerende laatvlieger werd vastgesteld om 22:26. Na deze tijdstippen werden beide soorten met enige regelmaat waargenomen. Ook vloog er één keer een rosse vleermuis over (22:28) en passeerde één keer een gewone grootoorvleermuis (22:48). Geen van de waargenomen vleermuizen toonde binding met de onderzochte woning.

5.2 Bunzing en steenmarter

Het nader onderzoek naar de marterachtigen heeft niet geresulteerd in waarnemingen van de bunzing en steenmarter. Op basis van het onderzoek kunnen negatieve effecten op de marterachtigen worden uitgesloten m.b.t. de onderzochte elzensingel.

6 CONCLUSIE EN ADVIES

Buro Ontwerp & Omgeving heeft in opdracht van De Bunte Vastgoed Oost B.V. een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de locatie bekend als de Horster-Engweg 223 en een elzensingel tussen vakantiepark Horsterhoeve en de Spijkweg te Ermelo. Het onderzoek vond plaats naar aanleiding van de sloop van een erfpachtwoning en de aanleg van een aansluiting tussen vakantiepark Horsterhoeve en een nieuw te realiseren rotonde op de Spijkweg. In onderstaande tabel staat een samenvatting van de resultaten. Bij aanwezigheid van de soort is aangegeven waar deze soort is aangetroffen, welke artikelen van de Wet natuurbescherming (mogelijk) worden overtreden en welke vervolgstappen ondernomen moeten worden.

Tabel 4. Samenvatting van de resultaten en vervolgstappen.

Soort	Aanwezigheid	Locatie	Wnb-artikel	Vervolgstep
Vleermuizen	-	-	-	-
Steenmarter	-	-	-	-
Bunzing	-	-	-	-

Er zijn geen nest- of verblijfplaatsen van vleermuizen, de steenmarter of bunzing vastgesteld binnen het plangebied. Met betrekking tot soortbescherming kan worden opgemerkt dat er geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig is om de ontwikkelingen mogelijk te maken.

Algemene diersoorten

Verschillende algemene vogelsoorten kunnen voorkomen in en rondom het plangebied. Conform de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wnb) is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van in het wild levende vogelsoorten te vernielen of te beschadigen, of nesten van deze vogels weg te nemen. Tevens zijn alle vogelsoorten tijdens het broedseizoen beschermd. Voor de meeste vogels kan worden aangenomen dat het broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli (indicatief broedseizoen) loopt, maar bij enkele soorten begint het seizoen eerder of loopt het langer door. Dichter bij het indicatieve broedseizoen is de kans op de aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten groter. Op het moment dat sprake is van een nest dat in gebruik is, zijn werkzaamheden die kunnen leiden tot beschadiging of verstoring hiervan verboden. Hierop is geen uitzondering en er is ook geen ontheffing mogelijk. Er wordt daarom geadviseerd om werkzaamheden waarbij nesten in struiken en bomen verstoord kunnen worden, (ruim) buiten het indicatieve broedseizoen uit te voeren.

Het kan ook zijn dat er tijdens de werkzaamheden zoogdieren in het plangebied voorkomen die in Gelderland niet strikt beschermd zijn. Met betrekking tot soorten als de egel moet daarom de zorgplicht in acht worden genomen (artikel 1.11 Wnb). Er wordt daarom aangeraden de aanwezige beplanting in de maanden september of oktober te verwijderen, wat buiten de voortplantingsperiode en overwinteringsperiode valt. Verwijder de beplanting in eerste handmatig zodat een goed zicht ontstaat op de eventueel aanwezige egel en andere soorten.

7 LITERATUURLIJST

7.1 Referenties

Bouwens, S. (2017). *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming*. Zoogdiervereniging Nederland en Provincie Noord-Brabant: 's-Hertogenbosch, Nederland.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging (2021) *Vleermuisprotocol 2021, januari 2021*. Geraadpleegd via www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl

7.2 Overige geraadpleegde bronnen

Dietz, C. & Kiefer, A. (2016). *Bats of Britain and Europe*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Bloomsbury Publishing.

Jędrzejewski, W. & Sidorovich, V. (2010). *The art of tracking animals*. Białowieża, Polen: Mammal Research Institute Polish Academy of Sciences Białowieża.

Vogelbescherming Nederland & Stichting Veldonderzoek Flora en Fauna (2007). *Topografische atlas voor flora en fauna van Nederland (1e ed.)*. Papendrecht, Nederland: Mouthaan Grafisch Bedrijf.

